

Smjernice za organizaciju praktične nastave u kompanijama

Autorica: Daniela Marić, mag. iur.

Redaktor i lektor:

Adnan Džolota

Mostar, septembar 2020.

SADRŽAJ:

UVOD	1
POTREBE DRUŠTVA ZA UNAPREĐENJE PRAKTIČNE NASTAVE U KOMPANIJAMA	2
PRAKTIČNA NASTAVA U ŠKOLI I EKONOMIJI - PRAVNI OKVIR	2
Praktična nastava u zakonskim i podzakonskim propisima na nivou države i FBiH	3
Praktična nastava u zakonskim i podzakonskim propisima u HNK-u i ZHK-u	4

Primjeri dobre prakse u organizaciji praktične nastave (BPK i ZDK)	5
SMJERNICE ZA USPOSTAVLJANJE PARTNERSTVA ŠKOLA – KOMPANIJA	6
BENEFITI I ODGOVORNOSTI ŠKOLE U ORGANIZACIJI PRAKTIČNE NASTAVE	7
Benefiti koje škola dobiva organizacijom praktične nastave	7
Najvažnije odgovornosti škole	7
Kordinator za praktičnu nastavu	8
ULOGA I BENEFITI KOMPANIJE U ORGANIZACIJI PRAKTIČNE NASTAVE	8
Preduvjeti za organizaciju praktične nastave	8
Odgovornosti kompanije u pripremi zadataka i aktivnosti za učenike na praktičnoj nastavi	9
Mentor	9
Preduvjeti za uspješan orijentacijski dan učenika u kompaniji	11
Posebne preporuke za uspješnu organizaciju praktične nastave	11
Benefiti koje kompanija dobiva organizacijom praktične nastave	12
ULOGA RODITELJA I BENEFITI I ODGOVORNOSTI UČENIKA U ORGANIZACIJI PRAKTIČNE NASTAVE	13
Benefiti koje učenik dobiva organizacijom praktične nastave	13
Najvažnije odgovornosti učenika	14

UVOD

Društvo 21. stoljeća zahtijeva od srednjih stručnih škola povećanje kvalitete znanja i vještina koje učenici trebaju usvojiti tokom obrazovanja, a sve s ciljem razvoja određenih kompetencija koje im pomažu postati konkurentnijim na tržištu rada. Zbog navedenog se nametnula potreba za organizacijom praktične nastave koja predstavlja oblik učenja tokom kojeg se primjenjuju teorijska znanja stečena u školi, i to na konkretnim zadacima i aktivnostima koje učenici mogu očekivati nakon završetka srednjoškolskog obrazovanja.

Za razliku od mnogih evropskih zemalja koje imaju jasno osmišljen pravni okvir za organizaciju praktične nastave, ova tematika u Federaciji Bosne i Hercegovine¹ je poprilično nedefinisana. Srednjoškolsko obrazovanje je u nadležnosti kantona, a ovakva podjela nadležnosti dovela je do neujednačenog standarda u organizaciji praktične nastave.

Smjernice za organizaciju praktične nastave u kompanijama su izrađene u sklopu projekta “Unapređenje srednjeg stručnog obrazovanja kroz obavljanje praktične nastave u kompanijama i javno-privatni dijalog u skladu s potrebama tržišta rada: info centri za kompanije u Hercegovačko-neretvanskom i Zapadno-hercegovačkom kantonu”. Ovaj projekt je podržan od Fondacije Helvetas Moja Budućnost, a u zajedničkoj saradnji implementiraju ga Asocijacija poduzetnika Hercegovine i Agencija za ekonomski razvoj “PRVI KORAK” d.o.o. iz Konjica.

U Smjernicama su prikazani preduvjeti za organizaciju praktične nastave u okviru postojećeg pravnog okvira u Hercegovačko-neretvanskom kantonu² i Zapadno-hercegovačkom kantonu³ te predstavljaju svojevrsni info paket za sve kompanije koje žele biti uspješni domaćini praktične nastave u nadolazećim školskim godinama.

POTREBE DRUŠTVA ZA UNAPREĐENJE PRAKTIČNE NASTAVE U KOMPANIJAMA

Praktična nastava je vrsta nastave tokom koje učenik stiče znanja i razvija vještine obavljajući zadatke i aktivnosti iz zanimanja za koje se školuje. Potreba za organizacijom praktične nastave proizlazi iz činjenice da učenici trebaju dobiti priliku primijeniti teorijska znanja u stvarnim radnim okolnostima, uz podršku i savjetovanje mentora u kompanijama. Cilj praktične nastave jeste da učenik stekne kompetencije i iskustvo koje će mu pomoći u daljnjem procesu srednjoškolskog obrazovanja i učiniti ga konkurentnijim i spremnijim za tržište rada.

PRAKTIČNA NASTAVA U ŠKOLI I EKONOMIJI - PRAVNI OKVIR

Pored informacija navedenih u ovim Smjernicama, više detalja o pravnom okviru za organizaciju praktične nastave u HNK i ZHK možete pročitati u pravnoj analizi “Praktična nastava učenika kod privrednih subjekata” koju je društvo dmb consulting d.o.o. Sarajevo pripremio za potrebe projekta Fondacije Helvetas Moja Budućnost. Pravna analiza je objavljena na službenoj web stranici Fondacije Helvetas Moja Budućnost.

---

¹ U daljnjem tekstu: “FBiH”

² U daljnjem tekstu: “HNK”

³ U daljnjem tekstu: “ZHK”

Praktična nastava u zakonskim i podzakonskim propisima na nivou države i FBiH

Srednjoškolsko obrazovanje je u nadležnosti kantona pa bi preduvjeti za uspješnu organizaciju instituta praktične nastave prvenstveno trebali biti propisani u kantonalnim zakonskim i podzakonskim propisima. Međutim, zbog ustavno-pravnog uređenja Bosne i Hercegovine, ali i zbog određenih stavki koje praktičnu nastavu dovode u vezu s radnopravnim odnosom, prava i obaveze u vezi s ovim institutom su propisana i u zakonskim i podzakonskim propisima na nivou države i FBiH. Bitno je istaknuti da prava i obaveze u vezi s obavljanjem praktične nastave nisu propisana Zakonom o radu FBiH⁴ iz razloga što učenik prilikom obavljanja praktične nastave ne zaključuje ugovor o radu i ne zasniva radni odnos s kompanijom. Zbog navedenog, učenik se ne može podvesti pod termin “radnik”, niti kompanija pod termin “poslodavac”. U tabelarnim prikazima u nastavku teksta navedene su obaveze kompanije, škole i nadležnog ministarstva koje su propisane u odgovarajućim zakonskim i podzakonskim propisima na nivou države i FBiH, ili ispunjenje ovih obaveza koje zahtijeva nadležna inspekcija prilikom kontrolisanja zakonitosti rada kompanije.

OBAVEZE KOMPANIJE

Vrsta obaveze	Propis
Vođenje evidencije o učenicima na praktičnoj nastavi	Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažovanim na radu ⁵
Osiguranje mjera zaštite na radu za učenike na praktičnoj nastavi	Zakonom o zaštiti na radu BiH ⁶
Plaćanje troškova zdravstvenog pregleda i izdavanja sanitarne knjižice za učenike na praktičnoj nastavi	Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti FBiH ⁷

OBAVEZE ŠKOLE

Vrsta obaveze	Propis
---------------	--------

⁴ Službene novine FBiH, br. 26/2016, 89/2018, 23/2020 - odluka Ustavnog suda FBiH

⁵ Službene novine FBiH, br. 92/2016

⁶ Službeni list SR BiH, br. 22/1990, P.P. odredbe čl. 33, Službene novine FBiH, br. 6/1998, Službeni list R BiH, br. 16/92, 13/94

⁷ Službene novine FBiH, br. 29/2005

Plaćanje mjesečnog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u iznosu od 3,00 KM	Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju FBiH ⁸ i Odluka o visini doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za osobe osigurane u određenim okolnostima ⁹
---	--

OBAVEZE MINISTARSTVA

Vrsta obaveze	Propis
Obračun i uplata doprinosa u vezi s pravom na zdravstvenu zaštitu zbog povreda na radu i oboljenja od profesionalnih bolesti	Zakonom o zdravstvenom osiguranju FBiH ¹⁰

Plaćanje troškova osiguranja za učenike u slučaju nesretnog slučaja predstavlja vrstu osiguranja na dobrovoljnoj osnovi (ugovorno osiguranje) i u pravilu su učenici kolektivno osigurani po ovoj vrsti osiguranja. Ugovaranje osiguranja za učenike u slučaju nesretnog slučaja podrazumijeva da su roditelji u obavezi osigurati novac za potrebe plaćanja naknade predviđene ugovorom o osiguranju između škole i osiguravajuće kuće. Iako je ugovaranje ove vrste osiguranja postala uobičajena praksa, ipak se preporučuje prije zaključenja ugovora o obavljanju praktične nastave utvrditi je li učenik osiguran po ovom osnovu¹¹.

Praktična nastava u zakonskim i podzakonskim propisima u HNK i ZHK

Propisi u HNK	Najvažnije informacije za kompanije
---------------	-------------------------------------

⁸ Službene novine FBiH, br. 13/2018, 93/2019 - odluka Ustavnog suda FBiH

⁹ Službene novine FBiH, br. 26/2014

¹⁰ Službene novine FBiH, br. 30/1997, 7/2002, 70/2008, 48/2011, 36/2018

¹¹ Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, Analiza postojećih zakonskih okvira relevantnih za praktičnu nastavu u privredi - Bosna i Hercegovina, 2017., str. 13

<ul style="list-style-type: none"> ● Zakon o srednjoškolskom odgoju i obrazovanju¹² ● Pedagoški standard i normativ srednjeg školstva¹³ 	<ul style="list-style-type: none"> ● Zaključivanje ugovora o obavljanju praktične nastave - nije propisano. ● Isplata novčane nagrade učenicima - nije propisano. ● Isplata naknade za topli obrok i prevoz - nije propisano.
---	--

Propisi u ZHK	Najvažnije informacije za kompanije
<ul style="list-style-type: none"> ● Zakon o odgoju i obrazovanju u srednjoj školi¹⁴ ● Zakon o srednjem stručnom obrazovanju i obuci¹⁵ 	<ul style="list-style-type: none"> ● Zaključivanje ugovora o obavljanju praktične nastave - propisano. ● Isplata novčane nagrade učenicima - propisano, ali ne kao obaveza, nego na način da kompanija može učeniku isplatiti nagradu u skladu s provedenim vremenom u obavljanju praktične nastave. ● Isplata naknade za topli obrok i prevoz - nije propisano.

S obzirom na spomenute odredbe zakonskih i podzakonskih propisa u HNK i ZHK, u nacrtu trostranog ugovora o obavljanju praktične nastave¹⁶ nije navedena obaveza kompaniji za isplatu novčane nagrade i naknade za topli obrok i prevoz učeniku. Ukoliko kompanija želi izvršiti isplatu učeniku po nekoj od navedenih triju stavki, onda je obavezna isto navesti u ugovoru, s tačnim iznosom novčane nagrade, naknade za topli obrok i naknade za prevoz. Na isplaćeni iznos kompanija je obavezna platiti porez na dohodak od 10% i povodom toga podnijeti odgovarajući obrazac nadležnoj Poreznoj upravi. Ovakav zaključak proizlazi iz trenutno važećih zakonskih i podzakonskih propisa u FBiH koji regulišu pitanje poreza na dohodak. Nacrt novog zakona o porezu na dohodak u FBiH bi trebao jasnije regulisati pitanje naknada isplaćenih učenicima tokom obavljanja praktične nastave uz navođenje tačnog iznosa naknade do kojeg se neće plaćati porez na dohodak.

Primjeri dobre prakse u organizaciji praktične nastave (BPK i ZDK)

¹² Službene novine HNK, br. 08/2000, 04/2004, 05/2004, 08/2006

¹³ Službene novine HNK, br. 04/2005

¹⁴ Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona, br. 20/2017

¹⁵ Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona, br. 22/2013

¹⁶ Primjer ugovora o obavljanju praktične nastave se nalazi među prilogima ovih Smjernica.

Bosansko-podrinjski kanton¹⁷ je donio Pravilnik o organizovanju i izvođenju praktične nastave u školama srednjeg stručnog obrazovanja i kod poslovnih subjekata¹⁸, a Zeničko-dobojski kanton¹⁹ Pravilnik o utvrđivanju uslova za izvođenje praktične nastave izvan škole²⁰. Kroz tabelarni prikaz u nastavku teksta je uspoređeno kako su ova dva kantona regulisala različite stavke povezane s organizacijom praktične nastave u kompanijama.

VRSTA OBVEZE	BPK	ZDK
Plaćanje troškova osiguranja za učenike u slučaju nesretnog slučaja	DA	DA
Plaćanje troškova liječničkog pregleda za učenike	DA	NE
Plaćanje troškova penzijsko-invalidskog osiguranja za učenike	DA	NE
Isplata finansijske nagrade učenicima	DA	NE
Osiguranje besplatnog toplog obroka za učenike ili isplata naknade za isti	DA	DA
Osiguranje besplatnog prevoza za učenike do prostorija kompanije	DA	NE
Osiguranje mjera zaštite na radu za učenike	DA	DA

SMJERNICE ZA USPOSTAVLJANJE PARTNERSTVA ŠKOLA – KOMPANIJA

S obzirom da većina srednjih stručnih škola u svojim nastavnim planovima i programima imaju obaveznu praktičnu nastavu, škole su često inicijatori komunikacije s kompanijama u cilju organizovanja praktične nastave za učenike. Međutim, nije rijedak slučaj da kompanije prve uspostavljaju kontakt nudeći mogućnost organizacije praktične nastave. Ponuda kompanije bi trebala sadržavati informacije o broju i obrazovnom profilu učenika za koje se može organizovati praktična nastava, o zadacima i aktivnostima na kojima bi učenici mogli biti angažovani te o uvjetima koje kompanijama može ponuditi učenicima.

Organizovani događaji, poput Sajma srednjih stručnih škola koji bi se mogli organizovati na istoj lokaciji za više škola ili Dan otvorenih vrata koji bi određena škola mogla samostalno organizovati, predstavljaju priliku kompanijama za vlastito predstavljanje, kao i za predstavljanje prednosti odabira zanimanja koja su ista ili bliska djelatnostima kojima se kompanije bave te vrijednosti koje kompanije njeguju u odnosu sa svojim zaposlenicima. Za potrebe učestvovanja na ovakvim

¹⁷ U daljnjem tekstu: “BPK/Ž”

¹⁸ Službene novine BPK Goražde, br. 09/2018

¹⁹ U daljnjem tekstu: “ZDK/Ž”

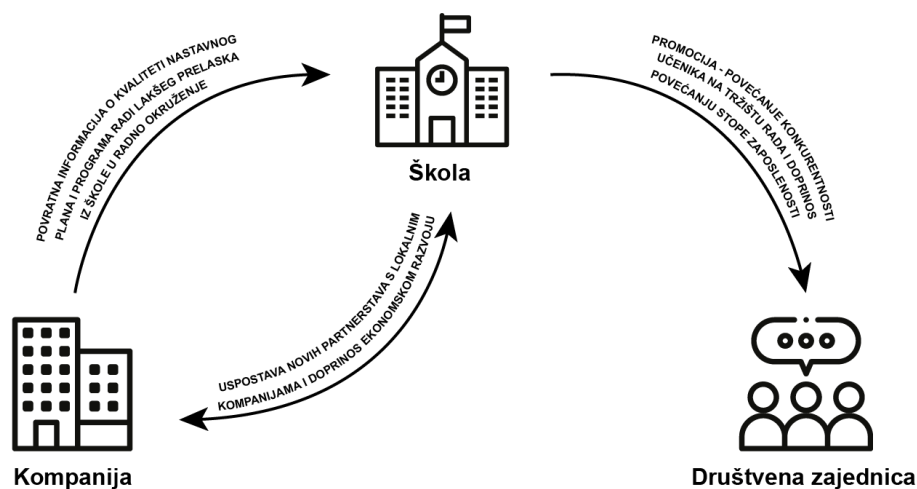
²⁰ Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 03/2019

dogadajima svaka bi kompanija mogla pripremiti info list²¹ čija je osnovna svrha pomoći učeniku da se upozna s kompanijom u kojoj bi želio obaviti praktičnu nastavu.

Posjete učenika prostorijama/pogonima kompanija te prezentacije radnog iskustva najboljih zaposlenika i upoznavanje s učenicima koji su završni razredi također predstavljaju način u okviru kojeg se može povećati zainteresovanost učenika za kompanije. Pored navedenog, srednje stručne škole i kompanije mogu samoinicijativno graditi partnerski odnos na način da minimalno jedanput godišnje organizuju radionicu ili sastanak na kojem bi kompanije mogle iznijeti statističke podatke o potrebama zaposlenika tačno određenog zanimanja kao i informacije o najnovijim alatima, tehnologijama, tehnikama ili procesima koji se koriste u konkretnoj industriji. Ovakva saradnja između škola i kompanija bi mogla rezultirati revidiranjem programa praktične nastave (u onoj mjeri u kojoj je to školama dozvoljeno, npr. 30% u ZHK) koji bi mogao biti sinhronizovan sa stvarnim zadacima i aktivnostima s kojima se učenici mogu susresti u kompaniji.

BENEFITI I ODGOVORNOSTI ŠKOLE U ORGANIZACIJI PRAKTIČNE NASTAVE

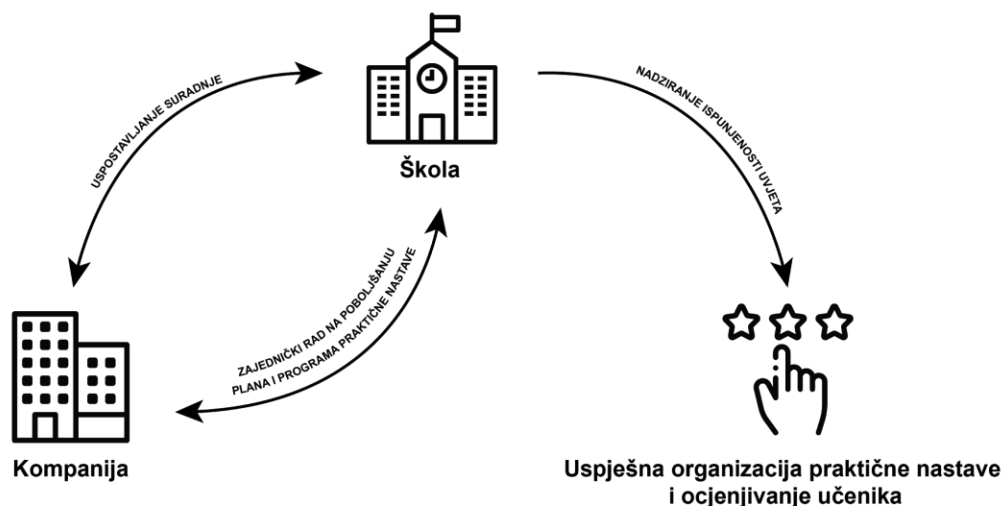
Benefiti koje škola dobiva organizacijom praktične nastave

Najvažnije odgovornosti škole

²¹ Primjer infolista se nalazi među priložima ovih Smjernica.

Koordinator za praktičnu nastavu

Koordinator za praktičnu nastavu nije predviđen u zakonskim i podzakonskim propisima u HNK i ZHK koji se odnose na organizaciju praktične nastave. Dok se ne propiše njegova uloga i odgovornost, koordinator za praktičnu nastavu bi mogao biti ravnatelj/direktor škole (u svakodnevnicima već obavlja ovu ulogu) ili već postojeći zaposlenik srednje stručne škole (ukoliko je isto moguće realizovati kroz pravne akte škole). Odgovornosti koordinatora za praktičnu nastavu mogu biti:

- praćenje trendova o najnovijim alatima, tehnologijama, tehnikama ili procesima koji se koriste u konkretnoj industriji;
- formiranje baze podataka o kompanijama koje učenicima žele omogućiti obavljanje praktične nastave;
- formiranje baze podataka o potpisanim ugovorima o obavljanju praktične nastave;
- saradnja s predstavnikom kompanije s ciljem potpisivanja ugovora o obavljanju praktične nastave i usaglašavanja detalja povodom učenikovog orijentacijskog dana u kompaniji;
- saradnja s mentorom i nastavnikom praktične nastave u cilju provjere usklađenosti zadataka i aktivnosti koje je kompanija pripremila za učenika s planom i programom praktične nastave;
- kontrolisanje potpunosti izvještaja o praktičnoj nastavi za učenika i kompaniju.

ULOGA I BENEFITI KOMPANIJE U ORGANIZACIJI PRAKTIČNE NASTAVE

Preduvjeti za organizaciju praktične nastave

Neposredno prije početka školske godine, a povodom organizacije praktične nastave za učenike, kompanijama se preporučuje da utvrde koje od navedenih stavki mogu ponuditi/ispuniti:

šš

Odgovornosti kompanije u pripremi zadataka i aktivnosti za učenike na praktičnoj nastavi

Zadaci i aktivnosti na kojima učenici mogu biti angažovani tokom trajanja praktične nastave trebali

broj i obrazovni profil učenika

zadatke i aktivnosti na kojima će učenici biti angažirani

mentori koji će učenicima pružati stručnu podršku, ocjenjivati kvalitetu izvršenih zadataka i aktivnosti, pratiti razvoj znanja, vještina i suradnju učenika sa zaposlenicima kompanije

odgovarajući i funkcionalni uređaji, alati i tehnologije kojima će se učenici koristiti

odgovarajuća i kvalitetna radna odjeća/obuća i zaštitna oprema za učenike

osiguranje mjera zaštite na radu

plaćanje troškova zdravstvenog pregleda i izdavanja sanitarne knjižice

isplata novčane nagrade učenicima

isplata naknade učenicima za topli obrok i prijevoz

bi biti u skladu s planom i programom praktične nastave te bi pritom trebali:

odgovarati pretpostavljenom fizičkom i psihičkom uzrastu učenika srednjih strukovnih škola kao i mjerama zaštite na radu

podrazumijevati postojanje određene razine teorijskog znanja kod učenika koje im omogućuje efikasnije izvođenje zadataka i aktivnosti

sadržavati mjerljive parametre za ocjenu stečenih znanja i razvijenih vještina učenika u pogledu tzv. soft i hard skills

Mentor

U nastavku teksta predstavljeni su najznačajniji aspekti uloge mentora i obuke mentora za potrebe organizacije praktične nastave, a koji su sadržani u Vodiču za obuku mentora praktične nastave u preduzećima. Vodič je rezultat zajedničkog rada zaposlenika Pedagoškog zavoda Mostar i Zavoda za školstvo Mostar u okviru implementacije projekta koji provodi Asocijacija poduzetnika Hercegovine u suradnji s Agencijom za ekonomski razvoj "PRVI KORAK" d.o.o. iz Konjica, a uz podršku Fondacije Helvetas Moja Budućnost. Vodič je objavljen na službenoj web stranici Fondacije Helvetas Moja Budućnost.

Mentor je zaposlenik kompanije u kojoj učenik obavlja praktičnu nastavu. Odgovornost mentora je pružati podršku učeniku u procesu sticanja iskustva i kompetencija za zanimanje za koje se obrazuje, u skladu s ciljevima predviđenim nastavnim planom i programom. Mentor s učenikom treba graditi partnerski odnos i blisko saradivati s nastavnikom praktične nastave iz škole. Mentor ulaže vrijeme i stručnost za potrebe razvoja znanja i vještina učenika i evaluira izvršavanje dodijeljenih zadataka i aktivnosti.

Tokom procesa u vezi s mentorstvom preporučuje se da mentor primjenjuje savremeni pristup koji se temelji na poticanju saradnje i razmjeni iskustava, na individualnom razvoju svakog učenika i njegove unutarnje motivacije, a cilj je dostizanje standarda u procesu učenja, stručnog usavršavanja i profesionalnog razvoja. U cilju postizanja motiviranosti učenika bitno je da mentor primjenjuje vanjske motivacijske faktore (npr. nagrada, pohvala, želja za isticanjem postignuća) koji će se pozitivno odražavati na unutarnje (interes za obavljanjem određenog posla, zadovoljstvo sobom i radoznalost, pripadnost timu). Prilagođenost nastavnog plana i programa uzrastu učenika, povezanost stručne teorije sa zadacima i aktivnostima na praktičnoj nastavi, orijentisanost praktične nastave na ekonomičnost i fleksibilnost, osiguravanje uspjeha učenika su neka od metodičkih načela koje mentor treba uvažavati. Tokom trajanja praktične nastave mentor mora voditi evidenciju o kvaliteti učenikovog angažmana na temelju razrađenih kriterija, a sve da bi po završetku praktične nastave mogao brojčano i opisno ocijeniti stečena zvanja i razvijene vještine kod učenika.

U nadolazećem razdoblju, u suradnji Fondacije Helvetas Moja Budućnost, Asocijacije poduzetnika Hercegovine, Pedagoškog zavoda Mostar i Zavoda za školstvo Mostar organizovat će se obuke za sve one kompanije koje među svojim zaposlenicima žele obrazovati buduće mentore za praktičnu nastavu učenika. Trodnevne obuke sastojat će se od triju modula:

1. Mentorstvo u praktičnoj nastavi izvan škole (Definicija mentorstva; Poslovi i zadaci mentora; Mentorski proces i učenje; Tradicionalni i savremeni pristup učenju i podučavanju; Principi u vezi s mentorstvom)
2. Adolescencija - opće karakteristike (Faze u razvoju čovjekove osobnosti; Identitet; Kako uče učenici net generacija; Izbor zanimanja, učenje i prelazak iz svijeta obrazovanja u svijet rada; Preporuke za moguća rješenja problema u radu s adolescentima)

3. Pedagoške osnove mentorskog rada (Vještine komunikacije; Razvoj motivacije u praktičnoj nastavi; Razvoj timskog rada; Planiranje rada s učenicima u poduzeću; Prvi dan u preduzeću; Organizacija i realizacija aktivnosti; Praćenje postignuća učenika; Evidencija i dokumentacija)

Preduvjeti za uspješan orijentacijski dan učenika u kompaniji

priprema potrebnih sredstava za rad (npr. uređaji, alati, tehnologije, radna odjeća/obuća i zaštitna oprema)

doček učenika u unaprijed dogovorenom vremenu uz prisustvo zaposlenika iz odjela ljudskih potencijala i/ili mentora

razgledavanje službenih prostorija i detaljnije upoznavanje učenika s informacijama navedenim u infolistu kompanije

upoznavanje učenika sa zaposlenicima i drugim učenicima koji u tom trenutku obavljaju praktičnu nastavu u kompaniji

upoznavanje učenika s detaljima posla ili projekta na kojem će biti angažiran

predstavljanje učeniku pravila rada i kućnog reda kompanije

upoznavanje učenika s mjerama zaštite na radu

Posebne preporuke za uspješnu organizaciju praktične nastave

Bilo bi poželjno da učenik tokom trajanja praktične nastave vodi Dnevnik praktične nastave u kojem se bilježe izvršeni zadaci i aktivnosti za svaki dan trajanja praktične nastave, lični komentari učenika i završno mišljenje mentora. Također, bilo bi poželjno da mentor prati učenika u pogledu njegove obaveze o redovnom i urednom vođenju Dnevnika praktične nastave. Kompanija treba voditi evidenciju o učenicima kojima je omogućila obavljanje praktične nastave. Nakon uspješno obavljene praktične nastave bilo bi poželjno da kompanija izda učeniku potvrdu o obavljenoj praktičnoj nastavi²².

²² Primjer potvrde se nalazi među prilogima ovih Smjernica.

U cilju uspješne organizacije praktične nastave, posebno se preporučuje da:

mentor i učenik imaju kratke dnevne sastanke na kojem će izvršiti reviziju urađenog iz prethodnog dana i isplanirati izvršenje zadataka i aktivnosti u tekućem danu

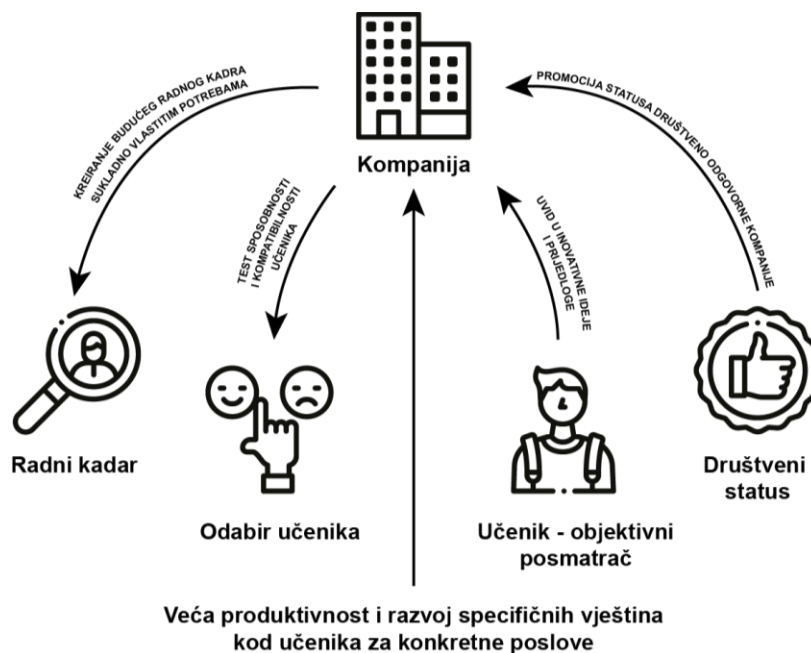

zaposlenik odjela ljudskih potencijala ili neki drugi zaposlenik (u slučaju da kompanija nema sistematiziran odjel ljudskih potencijala) održi sastanak s učenikom minimalno jedanput tjedno, a tijekom kojeg će učenik moći iznijeti dojam o izvršenim zadacima i aktivnostima, odnosu s mentorom i ostalim zaposlenicima s kojima surađuje te o radnoj atmosferi i međuljudskim odnosima

mentor, učenik i zaposlenik iz odjela ljudskih potencijala/neki drugi zaposlenik održe sastanak tijekom posljednjeg dana praktične nastave utvrđenog ugovorom o obavljanju praktične nastave. S jedne strane, ovaj sastanak služi da se mentor osvrne na učenikov angažman, kvalitetu izvršenih zadataka i aktivnosti, stečena znanja i razvijene vještine, kao i na njegovu suradnju s drugim zaposlenicima kompanije. S druge strane, na ovom sastanku učenik treba iznijeti svoju ocjenu ispunjenosti postavljenih ciljeva i dojam o kompaniji, radnoj atmosferi i međuljudskim odnosima

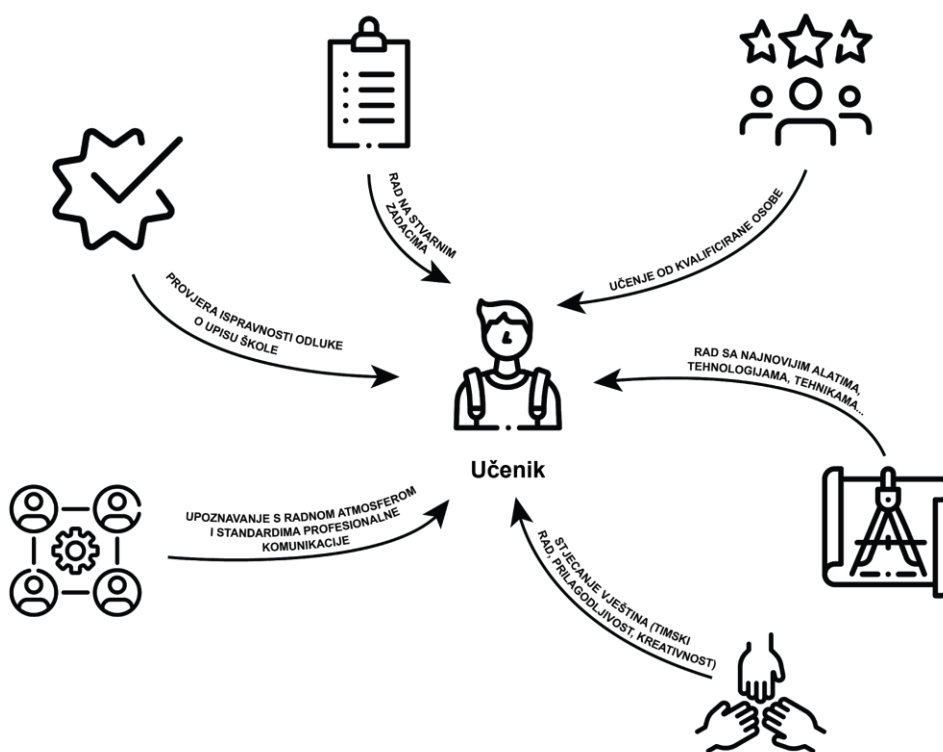
Benefiti koje kompanija dobiva organizacijom praktične nastave

ULOGA RODITELJA I BENEFITI I ODGOVORNOSTI UČENIKA U ORGANIZACIJI PRAKTIČNE NASTAVE

Uloga roditelja u organizaciji praktične prvenstveno se odnosi na saradnju sa školom i kompanijom u cilju osiguranja učenikovog redovnog pohađanja praktične nastave. Jedna od važnijih odgovornosti roditelja predstavlja odgovornost u skladu sa Zakonom o obaveznim odnosima FBiH²³ za štetu koju učenik počinu u kompaniji za vrijeme obavljanja praktične nastave. Pored navedenog, od roditelja se očekuje kooperativnost prilikom ugovaranja osiguranja za učenike u slučaju nesretnog slučaja.

Benefiti koje učenik dobiva organizacijom praktične nastave

²³ Službeni list SFRJ, br. 29/1978, 39/1985, 45/1989, 57/1989, Službeni list R BiH, br. 2/1992, 13/1993, 13/1994, Službene novine FBiH, br. 2/1992, 13/1993, 13/1994

Najvažnije odgovornosti učenika

